

Møteprotokoll

Utvalg: Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Møtested: Kunnskapsparken Alta

Dato: 26. september 2019

Følgende medlemmer deltok:

Navn	Representerer
Bente Haug (styreleder)	Alta kommune
Brita Julianne Skum	Sametinget
Harald Bredesen	Kvalsund kommune
Svein Iversen	Finnmark fylkeskommune

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Kjetil Romsdal og vara Nils Henrik Sara

Anne Mette Bæivi og vara Tom-Kristian Tommen Hermo

Fra administrasjonen deltok:

Navn	Stilling
Ingunn Ims Vistnes	Nasjonalparkforvalter

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at møteprotokollen er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Bente Haug, styreleder

Brita Julianne Skum

Brita Julianne Skum bekrefter rett protokoll i e-post 30.09.19.

Arkivsaksnr: 2019/11057-0

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 30.09.2019

Unntatt offentlighet: Møtedokument unntatt offentlighet

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	ST 18/2019	26.09.2019

Vedlegg:

1 Saksframlegg

Ulovlig oppføring av bygning i Seiland/Sievju nasjonalpark – eiendom 9/2 Jøfjord – Hammerfest kommune

Forvalters innstilling

(1) Den nye bygningen på Straumnes (34 W : [REDACTED]) er ulovlig oppført i henhold til verneforskriften for Seiland nasjonalpark. Seiland/Sievju nasjonalparkstyre gir med dette [REDACTED] forhåndsvarsel om pålegg om retting og stans (forvaltningsloven § 16). Dette innebærer et varsel om at styret vurderer å fatte vedtak om stans i byggeaktivitet og deretter fjerning av den ulovlig oppførte bygningen. Frist for retting vil være 31. desember 2019.

Det er ikke klagemulighet på et forhåndsvarsel, men part i saken skal gis mulighet til å uttale seg til nasjonalparkstyret. Frist for å uttale seg til forhåndsvarselet om pålegg om retting og stans settes til 20. oktober 2019. Uttalelsen sendes til fmtfpost@fylkesmannen.no med kopi til seiland@fylkesmannen.no.

[REDACTED]

(3) Seiland/Sievju nasjonalparkstyre ber Hammerfest kommune følge opp saken etter plan- og bygningsloven.

Behandling i møtet

Styremedlem Harald Bredesen reiste spørsmål om egen habilitet i saken, siden han og part i saken er medlem av samme lokallag av et politisk parti.

Harald Bredesen fratrådte møtet mens styret tok stilling til hans habilitet.

Styret fant at Harald Bredesen er habil i saken. Det at man er medlem av samme politiske parti gir ikke inhabilitet, selv ikke når det er snakk om samme lokallag.

Harald Bredesen tiltrådte møtet igjen.

Styret var i all hovedsak enig i innstillingen. Det ble foreslått å bytte ut «vurderer» med «finner grunnlag for» for bedre å få fram styrets mening. Styret ønsket også å benytte seg av muligheten til å forhåndsvarsele om tvangsmulkt allerede nå. På den måten kan styret treffe vedtak om retting og vedtak om tvangsmulkt samtidig. Det bør da også varsles om tvangsmulktens størrelse, og styret satte denne til 1000 kr/dag. Det gis normalt 14 dagers frist for uttalelse i slike saker, jf. Miljødirektoratets veileder M-617, og styret vedtok å endre frist for uttalelse fra 20. til 15. oktober.

Etter at sakspapirene ble sendt ut, har styret mottatt svar fra Hammerfest kommune der kommunen sier at de følger opp saken etter plan- og bygningsloven. Punkt 3 i innstillingen faller derfor bort.

Seiland/Sievju nasjonalparkstyre fattet følgende enstemmige vedtak:

Vedtak

(1) Den nye bygningen på Straumnes (34 W [redacted]) er ulovlig oppført i henhold til verneforskriften for Seiland nasjonalpark. Seiland/Sievju nasjonalparkstyre gir med dette [redacted] forhåndsvarsel om pålegg om retting og stans, i henhold til forvaltningsloven § 16. Dette innebærer et varsel om at styret finner grunnlag for å fatte vedtak om stans i byggeaktivitet og deretter fjerning av den ulovlig oppførte bygningen. Frist for retting vil være 31. desember 2019.

(2) I tillegg vil nasjonalparkstyret gi [redacted] forhåndsvarsel om pålegg om tvangsmulkt (forvaltningsloven § 16) dersom retting ikke blir gjennomført innen fristen. Tvangsmulktens størrelse vil være kr 1000 pr dag.

Det er ikke klagemulighet på forhåndsvarsel, men part i saken skal gis mulighet til å uttale seg til nasjonalparkstyret. Frist for å uttale seg til forhåndsvarselet om pålegg om retting og stans samt forhåndsvarselet om pålegg om tvangsmulkt settes til 15. oktober 2019. Uttalelsen sendes til fmtfpost@fylkesmannen.no med kopi til seiland@fylkesmannen.no.

[redacted]

Vedlegg

Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/11057-0

Saksbehandler: Ingunn Ims Vistnes

Dato: 13.09.2019

Unntatt offentlighet: Møtedokument unntatt offentlighet

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	ST 18/2019	26.09.2019

Vedlegg:

- 1 Nytt oppført bygg i Jøfjorden - rapport fra SNO

Ulovlig oppføring av bygning i Seiland/Sievju nasjonalpark – eiendom 9/2 Jøfjord – Hammerfest kommune

Forvalters innstilling

(1) Den nye bygningen på Straumnes (34 W [REDACTED]) er ulovlig oppført i henhold til verneforskriften for Seiland nasjonalpark. Seiland/Sievju nasjonalparkstyre gir med dette [REDACTED] forhåndsvarsel om pålegg om retting og stans (forvaltningsloven § 16). Dette innebærer et varsel om at styret vurderer å fatte vedtak om stans i byggeaktivitet og deretter fjerning av den ulovlig oppførte bygningen. Frist for retting vil være 31. desember 2019.

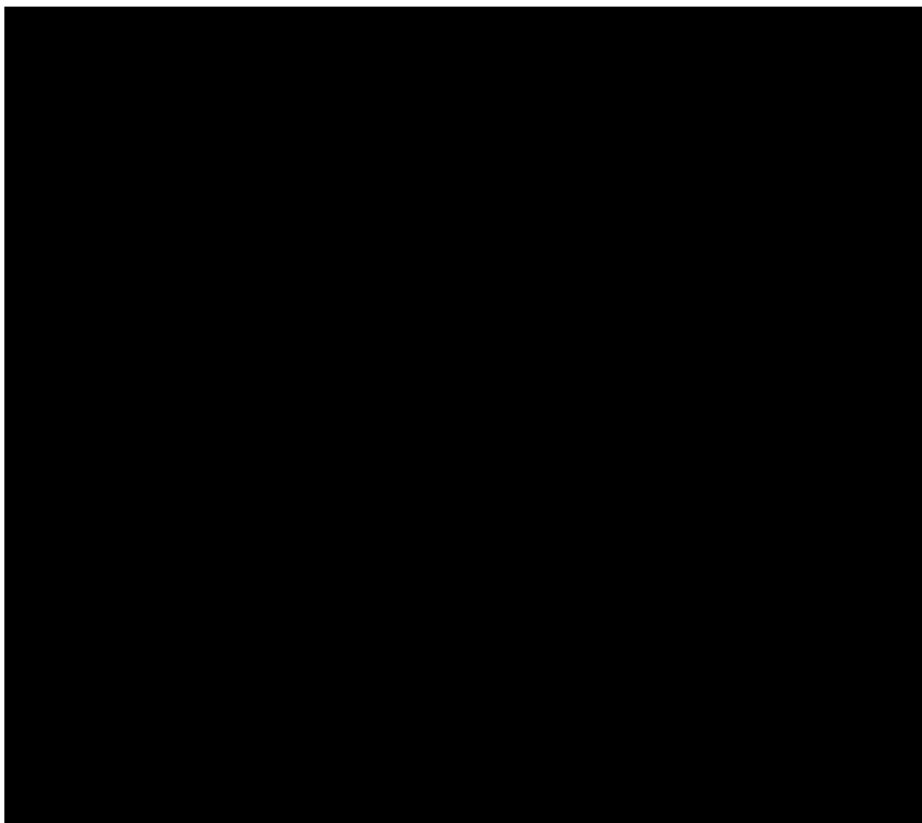
Det er ikke klagemulighet på et forhåndsvarsel, men part i saken skal gis mulighet til å uttale seg til nasjonalparkstyret. Frist for å uttale seg til forhåndsvarselet om pålegg om retting og stans settes til 20. oktober 2019. Uttalelsen sendes til fmtfpost@fylkesmannen.no med kopi til seiland@fylkesmannen.no.

[REDACTED]

(3) Seiland/Sievju nasjonalparkstyre ber Hammerfest kommune følge opp saken etter plan- og bygningsloven.

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter og SNO oppdaget på befaring i Jøfjorden 13-14 august 2019 at den gamle sjåen på Straumnes i Jøfjorden var revet, og at det var ført opp en ny bygning på samme sted. Dette er et klart brudd på regelverket for Seiland/Sievju nasjonalpark. I saksframlegget vil det redegjøres for hva som har skjedd, hvordan dette bryter med regelverket og hvilke reaksjonsformer som kan iverksettes.

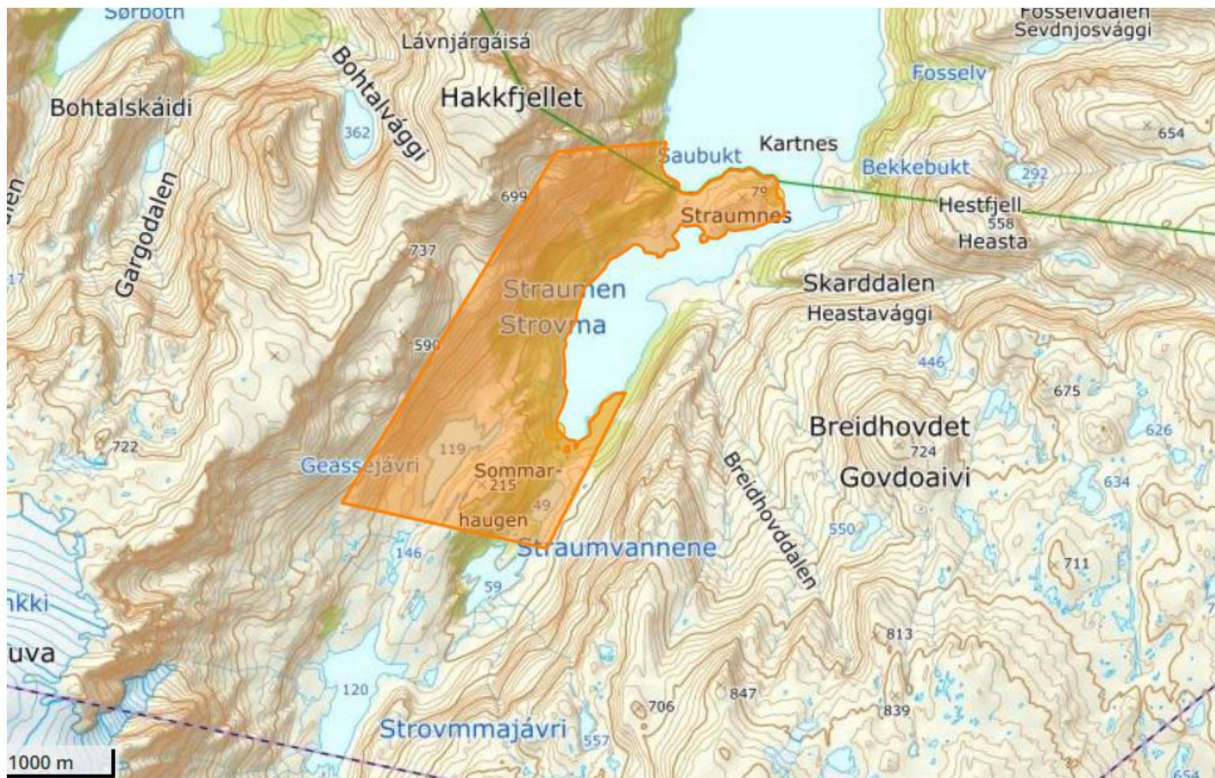
Tiltaket

Strumnes er en del av eiendom 9/2 i Hammerfest kommune, som har 10 registrerte grunneiere med varierende eierandel. Det er [redacted] som har oppført den nye bygningen.

Den gamle sjåen som sto på Strumnes var uten vinduer og med en enkel smal dør i front (se bilder). Takvinkel er ut fra bilder estimert til mellom 35 og 45 grader. Sjåen sto ved siden av ringmuren til et bolighus. Indre del av Jøfjorden hadde fast bosetting fram til tidlig på 1960-tallet, og etterkommere etter familiene som bodde her har siden ført opp to hytter lenger inn i Jøfjorden. I tillegg har en etterkommer bygd hytte på FeFo-grunn i samme område.

Den nye bygningen på Strumnes er oppført sommeren 2019, og ble befart av forvalter 14. august og av SNO 5. september. Se vedlagt rapport fra SNO med bilder. Bygningen står på samme sted som sjåen sto, men alle materialene er nye. Bortsett fra noe graving i sørvestre

hjørne av bygningen er det ikke foretatt noen terrenginngrep. [REDACTED] opplyser på telefon at den nye bygningen er noe større enn den gamle sjåen, og at den gamle sjåen var 12-13 m². Den nye bygningen er 16,3 m² (5,0 x 3,26 m, måling foretatt før kledningen er på), noe som gir en økning i størrelse på 25%-36%. Ny takvinkel er 13,5 grader. Bygningen består av nytt reisverk, beslått med asfaltplater og duk. Det nye gulvet er isolert. Veggene er ikke isolert, men ifølge SNO er de forberedt for dette. [REDACTED] opplyser videre på telefon at den gamle sjåen opprinnelig hadde vinduer, men at disse ble kledd inn i veggen for å vedlikeholde sjåen midlertidig.

Figur 2. Eiendom 9/2 i Jøfjorden, Hammerfest kommune

Regelverk

Seiland/Sievju nasjonalpark ble opprettet i 2006. Nasjonalparken er i utgangspunktet vernet mot inngrep av enhver art, inkludert oppføring eller ombygging av bygninger (forskrift for Seiland nasjonalpark § 3 pkt 1.1). Bestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger (§ 3 pkt 1.2b). Nasjonalparkstyret kan gi tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger (§ 3 pkt 1.3a).

Forvaltningsplanen for Seiland nasjonalpark (2017) spesifiserer forskriften. Her står det at bygninger i nasjonalparken kan vedlikeholdes uten søknad så lenge det ikke medfører bruksendring. Man kan også foreta innvendig ombygging som ikke endrer bruken av bygningen uten å søke nasjonalparkstyret. I alle andre tilfeller må det søkes om tillatelse.

Vedlikeholdet skal ikke føre til at bygningen endrer fasade eller karakter. Vedlikeholdet skal ikke medføre fasadeendringer, det vil si flytting av vinduer eller dører, endring av antall vinduer og dører, bygging av terrasse eller endring av type taktekking eller kledning, og så videre. Fasadeendring krever søknad til nasjonalparkstyret.

I denne saken er det ikke snakk om vedlikehold eller ombygging, da eksisterende bygning er revet og den nye bygningen har økt i størrelse og endret utforming. Tiltaket er å regne som oppføring av ny bygning og trolig også bruksendring. Det er et klart søknadspliktig tiltak som krever tillatelse fra vernemyndigheten, kommunen og de andre grunneierne.

Forvaltningsplanen for Seiland/Sievju nasjonalpark sier at oppføring av private hytter og byggverk ikke tillates. Et unntak er naust, men dette tillates kun oppført i tilknytning til eksisterende hytte. Det er ikke aktuelt å tillate bruksendring fra naust til fritidsbolig jf. sentrale føringer for 100 m-sonen langs sjø. Ved tillatelse til bruksendring av uthus til anneks, skal beboelsesdelen ikke overstige 15 m². Definisjonen på anneks er et frittstående bygg i tilknytning til hus eller hytte; en tilleggsdel til hoveddel. I dette tilfellet handler det om et bygg som ikke står i tilknytning til et hovedbygg, det er altså ikke et anneks.

Hvem er myndighet ved brudd på verneforskriften?

I vedtektene for Seiland/Sievju nasjonalparkstyre (revidert utgave av 10. september 2015) står det:

8.5 Brudd på naturmangfoldloven/verneforskriften, rapporter og anmeldelser

Styret har som forvaltningsmyndighet et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på verneforskriften som styret får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet dersom det er grunn til å anta at forholdet er straffbart.

Kopi av anmeldelse/rapport, samt avgjørelse fra politiet skal sendes Fylkesmannen og Miljødirektoratet. Der administrative sanksjoner er aktuelt jf naturmangfoldloven kap. IX, skal styret oversende en rapport om forholdet til Fylkesmannen – med kopi til Miljødirektoratet.

Etter at vedtektene ble vedtatt har styret selv fått myndighet til å iverksette administrative sanksjoner etter naturmangfoldloven kap. IX, det trenger ikke gå via fylkesmannen.

I stillingsbeskrivelsen for nasjonalparkforvalter står det:

2.7 Oppfølging av brudd på verneforskriften

Selv om Statens naturoppsyn eller annen kontrollinstans er etablert som kontrollmyndighet i verneområder har styret et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på reglene i verneforskriften enten blir rapportert/anmeldt til politiet eller blir rapportert til fylkesmannen for eventuelle administrative sanksjoner, jf. Naturmangfoldloven kap. IX. Forvalteren skal på vegne av styret sørge for at dette gjennomføres, og at det sendes kopi av rapport/anmeldelse til fylkesmannen, lokal kontakt for Statens naturoppsyn og Miljødirektoratet.

I tillegg kan Statens naturoppsyn politianmelde brudd på vernebestemmelsene på selvstendig grunnlag.

I Miljødirektoratets veileder M-617 står det at «Nasjonalpark- og verneområdestyrer, Fylkesmannen, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet kan gi pålegg om retting og stans. Det vil være forvaltningsmyndigheten for verneområdet som har primæransvaret for å følge opp overtredelser med pålegg om retting og stans.»

Hammerfest kommune har som plan- og bygningsmyndighet et selvstendig ansvar for å følge opp saken etter plan- og bygningsloven. Kommunen er varslet om saken.

Hvilke virkemidler finnes?

Naturmangfoldloven har flere bestemmelser om håndheving og sanksjoner ved brudd på regelverket, jf Miljødirektoratets veileder M-617 *En veileder i oppfølging av overtredelser*. Her står det blant annet at bygging uten tillatelse regnes som en klar overtredelse av regelverket. Det er viktig at forvaltningen følger opp overtredelser, og helst bør det skje så raskt forvaltningen får kjennskap til overtredelsen. En utbredt praksis med etterfølgende tillatelser vil gi et uheldig inntrykk av at det er «enklere å få tilgivelse enn tillatelse». Manglende oppfølging av overtredelser i verneområder kan føre til at respekten for vernereglene svekkes. Det vil også virke urettferdig for de som følger regelverket dersom manglende etterlevelse ikke får konsekvenser.

Aktuelle virkemidler i denne saken vil være straff (§ 75), det vil si anmeldelse til politiet, og krav om retting/tilbakeføring (§ 69).

Anmeldelse

Ulovlig oppføring av bygninger er en type overtredelse som normalt **skal** anmeldes. I denne saken er det klart hva som er gjort og hvem som har bygd, og at byggherre hadde kunnskap om at han var i en nasjonalpark med et særskilt regelverk. Håndtering av saken vil ha stor betydning for liknende saker i området.

Anmeldelse stenger ikke for andre reaksjoner som krav om retting/tilbakeføring. Det er ikke uvanlig at forvaltningsmyndigheten kjører to parallelle løp, der saken både blir anmeldt til politiet og samtidig følges opp gjennom administrative sanksjoner. Dersom nasjonalparkstyret velger begge former for reaksjon, bør man opplyse om dette til politiet. Det kan ha betydning for deres behandling av saken, og dersom retting gjennomføres kan det ha betydning for straffeutmålingen.

Sakspapirene skjermes for offentligheten så lenge det er snakk om anmeldelse, siden saken da omhandler lovbrudd etter offentlighetsloven § 24 2. ledd. Saken vil være skjermet inntil den er avgjort hos politiet.

Administrative sanksjoner: Retting og stans

Dersom overtrederen ikke ordner opp i det ulovlige forholdet, må det treffes et formelt rettingsvedtak etter naturmangfoldloven § 69. Naturmangfoldloven § 69 første ledd sier: *«Myndigheten etter loven kan pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.»* Et rettingsvedtak vil være et enkeltvedtak som krever at vedkommende får et skriftlig forhåndsvarsel (forvaltningsloven § 16) med frist til å uttale seg før det treffes et endelig vedtak. Det vil være klagerett på enkeltvedtaket, men ikke på forhåndsvarselet. Part i saken skal gis mulighet til å uttale seg i saken etter at han har mottatt forhåndsvarselet, og frist for dette settes normalt til 14 dager.

Med retting menes som oftest gjenoppretting av en tidligere tilstand, i dette tilfellet rivning av et ulovlig oppsatt bygg. For å kreve retting av et forhold som allerede er utført, eller stans av et pågående forhold, kreves det at handlingen eller forholdet er i strid med naturmangfoldloven eller forskrifter eller enkeltvedtak i medhold av denne loven. Det er ikke et krav at det har oppstått skade på naturmangfoldet, det er tilstrekkelig at handlingen er ulovlig.

Miljødirektoratet skriver i deres veileder M-617: «Terskelen for å pålegge retting og stans bør i utgangspunktet være lavt dersom villkårene er oppfylt. Tiltak som klart er i strid med loven, en forskrift eller et vedtak, bør kreves rettet. Dersom retting varig vil forverre situasjonen for naturmangfoldet, for eksempel fordi det må brukes tyngre redskaper eller maskiner, bør pålegg om retting imidlertid ikke gis.

Pålegg om retting kan for eksempel gå ut på å kreve rivning og fjerning av ulovlige bygninger, anlegg og konstruksjoner eller fjerning av tilført masse.

Pålegg om retting og stans kan gis selv om forholdet anmeldes.»

Når SNO avdekker et pågående ulovlig forhold i felt, kan de gi pålegg om umiddelbar stans. Dette er vurdert til ikke å være nødvendig i denne saken, da det ikke ser ut til å være fare for at det vil bli gjort større terrenginngrep eller andre irreversible inngrep. Part i saken er gjort kjent med at styret jobber med saken, og dersom byggingen fortsetter vil det være på egen risiko om at det kan fattes pålegg om retting.

Dersom nasjonalparkstyret bestemmer seg for å vedta pålegg om retting etter at part i saken har mottatt forhåndsvarsel og fått anledning til å uttale seg, vil dette være et enkeltvedtak etter naturmangfoldloven § 69. I vedtaket bør styret sette en frist for gjennomføring, og være så konkret som mulig på hva som kreves gjennomført. Samtidig kan styret forhåndsvarsele om at de vurderer å vedta tvangsmulkt etter naturmangfoldloven § 73 dersom fristen ikke overholdes. Det bør allerede i forhåndsvarselet spesifiseres beløp på tvangsmulkten. Vanlig praksis i mange kommuner er en dagmulkt på 500-1000 kr/dag.

Vurdering

Nasjonalparker er større sammenhengende naturområder som i utgangspunktet er vernet mot inngrep av enhver art. En uthuling av verneforskriften gjennom å tillate større inngrep vil være en trussel mot verneverdiene og hele formålet med nasjonalparkene.

Den ulovlig oppførte bygningen er ikke mye større enn sjåen som sto der tidligere, og det er ikke foretatt store terrenginngrep. Inngrepet er likevel stort, da det ligger i kortene at byggherre ønsker å sette inn vinduer, isolere bygningen og søke om bruksendring. Da vil nasjonalparken få en ny hytte på et isolert nes hvor det ikke har bodd folk på nesten 60 år. Med hytte følger også mulighet til å søke om naust og brygge i henhold til verneforskriften.

Jøfjorden er et område med store naturverdier. Det er også et område der andre hytteeiere tidligere har søkt om større utbygginger av sine hytter, og fått avslag. Behandlingen i denne saken vil danne presedens for liknende saker på Seiland og i andre verneområder. Forvalter innstiller derfor på [REDACTED] og krav om retting og stans. Krav om retting og stans skal gis med forhåndsvarsling (forvaltningsloven § 16) med frist for å uttale seg, samt et etterfølgende enkeltvedtak (forvaltningsloven kap. V).